

Mezei György
(1927–2013)

Tisztelt Gyászoló Család! Kedves Barátok, Kollégák és Ismerősök!

Szomorú alkalomra gyűltünk össze, hogy kegyelettel emlékezzünk és végső búcsút vegyünk Mezei Györgytől, akit 86 esztendősen ért a halál. Búcsúzunk, búcsúzom a megye könyvtárait és könyvtárosait képviselő szakmai szervezet, a Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesülete nevében. Búcsúzom a könyvtárostól, a nyugalmazott könyvtárigazgatótól és az egyesületet alapító elnöktől, sokak Gyurkájától, sokunk Gyurka bácsijától.

Némán állunk a ravatalnál, s közben számtalan gondolat kavargat bennünk. Az élet hétköznapi történései közepette természetesen vesszük, hogy emberek jönnek, mennek körülöttünk, tesszük a dolgunkat napról napra, hétről, hétre, állandó körforgásban. Azután egy napon jön a hír, hogy eltávozott közülünk valaki. Ekkor megtörik a szokott lendület, megállít és elgondolkodásra készít a szomorúság. Búcsúzunk, de tudjuk, hogy velünk maradnak az emlékek és a történetek. „*Hallgasd, emléked mit beszél, fordulj a múlt csodáihoz!*” – írja a költő. Tegyük ezt most mi is! Idézzük fel Mezei György életét, alakját, mindannak tiszteletére, mit élte során véghez vitt.

Mezei György könyvtárosi pályája 1950-ben kezdődött, azt követően, hogy kényszerűségből abbahagyta közgazdasági egyetemi tanulmányait. Építőipari kitérő után elvégezte a Népművelési Minisztérium Könyvtárosképző Iskoláját, a Győri Körzeti Könyvtár munkatársa lett, majd 1951-52-ben vezetője. Ekkor a könyvtárügy fejlődésének állomásaként létrejöttek a megyei könyvtárak. Mezei György húsz éven keresztül, 1953-tól 1974-ig volt a Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese. Közben elvégezte a budapesti Apáczai Csere János Pedagógiai Főiskola könyvtár szakát és az ELTE könyvtár kiegészítő szakát is. Német nyelvtudomány területen tett tanulmányútjai során a könyvtárügy működésével ismerkedett; külföldi tapasztalatait átültette a hazai gyakorlatba, így lett a szabadpolcos rendszer egyik magyarországi propagálója. Ötlete alapján valósult meg egy új könyvtári bútorcsalád MERABONA (MEzei – arRABONA) néven, s a fűzés nélküli, ragasztókötéssel történő könyvkötés technikája is nevéhez kötődik. 1975-től 1988-ig a győri Városi Könyvtár igazgatója volt. Célját, a városi könyvtári hálózat új, többfunkciójú központi épületének megteremtését 1981-ben érte el, ekkor kezdhette meg működését a könyvtár az új épületben. Könyvtári szakfelügyelőként is tevékenykedett, számos vizsgálatban vett részt. Együttműködést kezdeményezett Győr testvérvárosainak (Erfurt, Kuopio, Sindelfingen) könyvtáraival, ennek keretében rendszeressé váltak a kölcsönös kiállítások és tapasztalatcsere-látogatások.

1988-as nyugdíjba vonulását követően is tevékeny tagja volt Győr társadalmi életének, kiemelve a könyvtáros szakmai szervezetben végzett tevékenységét. Aktív tagja volt a Magyar Könyvtárosok Egyesületének, a Győr-Sopron megyei szervezetnek 1982-től elnöke volt. 1990-ben kezdeményezte önálló egyesület, a Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesületének létrehozását. Az egyesület alapítója, 1998 novemberéig elnökeként dolgozott. Közgazdász tudásának köszönhetően jól sáfárkodott a rábízott javakkal, hosszú távon megalapozta az egyesület működését, amihez méltó partnereket talált az egyesület vezetőségi tagjaiban. Szívügyének tekintette a nemzetközi kapcsolatok kiépítését, alakulását. Az Osztrák Közkönyvtárak Szövetségével és a burgenlandi könyvtárosok szervezetével való együttműködés keretében a szervezetek tagjai számos továbbképzésen, tapasztalatszerző-látogatáson vehettek részt Győrben és környékén, valamint Ausztriában is. Egyesületünk bekapcsolódott az Alpok–Adria Munkaközösség tevékenységébe is. Tolmácsként az egyesület mellett a város és a megye intézményeinek és hivatalainak munkáját is segítette. Feleségével, Olgival oszlopos tagjai voltak az egyesület kirándulásainak. Nagyon szerettek utazni, világot látni, s amíg fizikai állóképességük ezt lehetővé tette, mindig számíthattunk rájuk útjaink során.

Mezei György munkája elismeréseként számos kitüntetésben részesült: Győr-Sopron Megye Közművelődési Díj (1981), Szabó Ervin Emlékérem (1985), MKE Emlékérem (1993), Dr. Josef Bich Díj (1998), Pro Urbe Győr Díj (1999). Mindannyian tiszteltük! Tudjuk, mit, és tudjuk, kit veszítettünk.

Ahogy élt, úgy fogadta a halált is. Ezzel földi életének köre, a születéssel kezdődő és halállal végződő kör bezárult. Búcsúzni mindig nehéz. Ha jól meggondoljuk, akkor egész életünk, vagy legalábbis az a része, amelyet belőle megosztunk másokkal, tulajdonképpen egy folyamatos búcsúzás. És ez a búcsúzás, akárcsak életünk egésze, olyan kell legyen, hogy ilyenkor, a végső búcsú pillanatában ne bánkódjunk amiatt, hogy másféle is lehetett volna. Ilyen értelemben vigasztalóan, de számunkra egyben figyelmeztetően is csengenek a költő, Reményik Sándor szavai a *Mi mindig búcsuzunk* című versében. Mi ezzel búcsúzunk Gyurka bácsitól:

*Mondom néktek: mi mindig búcsuzunk.
Az éjtől reggel, a nappaltól este,
A színektől, ha szürke por belepte,
A csöndtől, mikor hang zavarta fel,
A hangtól, mikor csendbe halkul el,
Minden szótól, amit kimond a szánk,
Minden mosolytól, mely sugárzott ránk,
Minden sebtől, mely fájt és égetett,
Minden képtől, mely belénk mélyedett,
Az álmainktól, mik nem teljesültek,
A lángjainktól, mik lassan kihültek,
A tűnő tájtól, mit vonatról láttunk,
A kemény rögtől, min megállt a lábunk.*

*Mert nincs napkelte kettő, ugyanaz,
Mert minden csönd más, – minden könny, – vigasz,*

*Elfut a perc, az örök Idő várja,
Lelkünk, mint fehér kendő, leng utána,
Sokszor könnyünk se hull, szívünk se fáj.
Hidegen hagy az elhagyott táj, –
Hogy eltemettük: róla nem tudunk.
És mégis mondom néktek:
Valamitől mi mindig búcsuzunk.*

Gyurka bácsi, nyugodjon békében!

(Elhangzott a győri Szentlélek templom altemplomában, 2013. augusztus 6-án.)

Szabó Judit

**Fogarassy Miklós
(1939–2013)**

Mélyen tisztelt gyászoló gyülekezet!

A könyvtárosok kicsiny konfraternitása nevében szólnék Fogarassy Miklósról. A könyvtárosok nevében, hiszen Miklós könyvtáros volt egész életében. Az volt könyvtár–magyar szakos egyetemi tanulmányai előtt is, alatt is, diplomázása után is, mondhatnám, hogy egészen nyugdíjba vonulásáig, de nem mondanék igazat, hiszen könyvtáros maradt nyugdíjasként is. De ha csak ennyit mondanék róla mint könyvtárossal, végtelenül keveset, szinte semmit sem mondtam volna. Mert Fogarassy Miklós nagy könyvtáros volt. Nagy, a szónak abban az értelmében, ahogy Babits Mihály írta Arany Jánosról, hogy nagy kritikus volt. Miklós nemcsak nemzedéke, de minden korok egyik legnagyobb, legjelentősebb, legnagyobb hatású hazai könyvtárosa volt. Pedig éppen nem volt könnyű és egyszerű azzá válnia.

Miklós halmozottan előnyös és halmozottan hátrányos helyzetből indult. Édesapja Horthy hadseregének kiemelkedő tehetségű vezérkari ezredese volt, aki azután, csapattisztként a Szovjetunió ellen vívott háborúban „tűnt” el, vagyis szenvedett hősi halált. Hogy pontosan hol és hogyan, azt soha nem lehetett megtudni. Édesanyja világraszólóan művelt, minden nagy nyugati nyelven anyanyelvi szinten beszélő grande dame volt. A háború után „természetesen” kitelepítették az özvegyet lányával, Miklós nővérével és kisfiával együtt. A Krisztina körúti nagypolgári otthonból egy alföldi tanyára kerültek. Az édesanya később sem térhetett haza Budapestre, Pápán élt, és nyelvtanításból tartotta fenn magát és gyermekeit. Megintcsak természetesen, Miklós sokáig nem juthatott be az egyetemre. Hiába volt végtelenül művelt, hiába tudott kitűnően több nyelvet (elsősorban a franciát és az an-